החברה הישראלית לאיכות ברפואה
ISRAEL SOCIETY FOR QUALITY IN HEALTH CARE
אסותא
המכון לחקר שירותי הבריאות

איכות אנשים בריאות טובה יותר

חיזוק תרבות בטיחות בקרב דימותנים באמצעות הכשרה מבוססת סימולציה: מחקר רב-מרכזי

ד"ר רעות רון [1], ד"ר זאב שנפ [2], ד"ר רועי ברנע [1], ד"ר דנה שדה [2]
[1] מכון אסותא לחקר שירותי הבריאות [2] היחידה לניהול סיכונים, אסותא מרכזים

רקע

- בטיחות המטופל ביחידות דימות תלויה לא רק בקיומם של נהלים, אלא ביישום עקבי של התנהגויות בטיחות בשגרה.
- דימותנים פועלים בסביבה המאופיינת בעומסי עבודה, אי-ודאות קלינית, תלות בתקשורת בין-מקצועית וצורך בקבלת החלטות בזמן אמת.
- מצבים אלה עלולים להגביר סיכון לטעויות בזיהוי מטופל, בבחירת בדיקה, בניהול אי-ודאות ובהתמודדות עם חשד לאירוע חריג.

מטרות

1. להעריך את השפעת תוכנית הכשרה מבוססת סימולציה על תחושת הביטחון המקצועי של דימותנים.
2. לבחון שינויים בתחושת הביטחון בארבעה תחומי בטיחות מרכזיים: זיהוי מטופל אקטיבי, ביצוע פסק זמן, ניהול אי-ודאות והתמודדות עם חשד לטעות לאחר בדיקה.

שיטות

מחקר רב-מרכזי
בוצע בשבע יחידות דימות בין אפריל 2025 לינואר 2026

←

משתתפים
כ-150 דימותנים השתתפו בסדנאות סימולציה

←

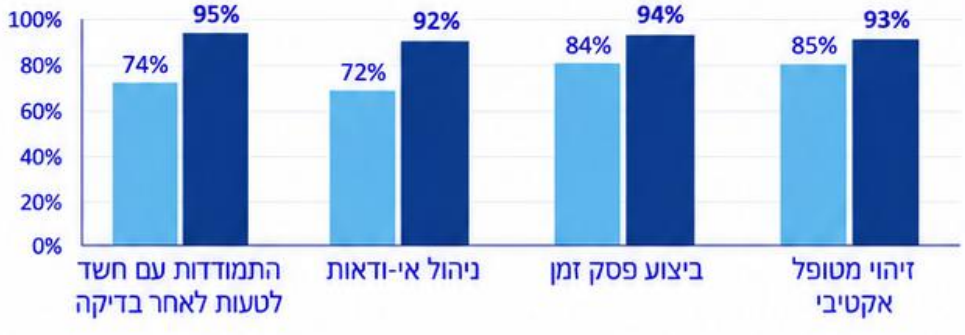
התערבות
סדנאות סימולציה מובנות (75–90 דקות) שכללו תרחישים המדמים מצבי סיכון שגרתיים וחריגים בעבודת הדימות

מדידות וניתוח נתונים
- שאלונים אנונימיים לפני ואחרי הסדנה למדידת ביטחון מקצועי
- נותחו התפלגויות
- מבחני McNemar-IWilcoxon
- חישוב ציון ביטחון משולב

תוצאות

- שיפור מובהק בביטחון המקצועי בכל ארבעת תחומי הבטיחות, עם השיפור הגדול ביותר בניהול אי-ודאות ובהתמודדות עם חשד לטעות לאחר בדיקה.
- ציון הביטחון המשולב עלה באופן מובהק, עם גודל אפקט בינוני ($r = 0.42$).
- הערכת המשתתפים את הסדנה הייתה גבוהה: 98% דירגו את הסימולציות רלוונטיות ו-82% דיווחו כי בעקבות הסדנה ישנו היבט כלשהו בפרקטיקה המקצועית שלהם.
- לא נמצאו הבדלים מובהקים בשיפור לפי ותק, גיל, מגדר או יחידה.

שיעור המדווחים על ביטחון מקצועי גבוה, לפני ואחרי ההתערבות

מסקנות והמלצות

השפעה חיובית
הכשרה מבוססת סימולציה עשויה לחזק מסוגלות עצמית והתנהגויות בטיחות בקרב דימותנים, במיוחד במצבים מורכבים של אי-ודאות וחשד לאירוע חריג.

שילוב במערכת
מומלץ לשלב סימולציות כחלק ממערך פיתוח מקצועי מתמשך, מדדי איכות ארגוניים ותוכניות לחיזוק תרבות בטיחות בשירותי הדימות.

יישום בר-קיימא
המודל הרב-מרכזי מדגים אפשרות ליישום אחיד ובר-קיימא ברמת מערכת, מעבר להטמעת נהלים בלבד.